

Arif Yusif oğlu Xəlilov, Səlmi Saleh qızı Əliyeva⁶⁵

AZƏRBAYCAN TƏHSİLİNİN KEŞİYİNDƏ

Hər bir xalqın, millətin öz tarixi və bu tarixin tale yüklü yaddaşı vardır. Azərbaycan xalqı da özünün keşməkeşli tarixi ilə yaddaşlarda iz qoymuşdur. İstər xalqın siyasi, istər iqtisadi, istərsə də elm sahəsindəki hər bir irəliləyişi və bu yolda qarşılaşdığı çətinliklər tarixin yaddaşı kimi nəsil-dən-nəslə ötürülür. Belə deyirlər ki, bir xalqın, millətin məhvinə istəyirsənsə, ilk növbədə onun tarixi yaddaşını silməlisən. Bu gün biz müstəqil dövlət kimi dünyanın bir çox yerlərində nüfuz qazana bilmişik. Lakin bu müstəqilliyi əldə etmək bizə heç də asan başa gəlməmişdir.

Bildiyimiz kimi cəmiyyətin yüksək səviyyədə inkişafı onun təhsilə olan marağından və bu sahəyə ayrılan diqqətdən çox asılıdır. Təhsil elə bir sahədir ki, burada buraxılan hər bir kiçik səhv özünü gec-tez büruzə verəcəkdir. Azərbaycan ziyalıları hər zaman maarifçilik hərəkatına, dünyəvi təhsilə üstünlük veriblər. Çünki milli tərəqqinin və dövlətçilik təkəkkürünün formalaşmasında təhsilin əvəzsiz rolu vardır. Təhsil elə bir qurumdur ki, dövlətin hər bir vətəndaşı gələcək naminə bu sahə üçün hər zaman narahat olmalıdır. Yaxşı təhsil işıqlı gələcək deməkdir. Yaxşı təhsili isə ən yaxşı müəllimlərdən ala bilərik. Müəllim adını uca tutan hər bir şəxs bu yolda əlindən gələni əsirgənməməlidir, onlar dövlətə, dövlətçiliyə sevgini aşılamağı bacarmalıdır. Bu təbliğat təhsil ocaqlarında vətəni, milləti üçün düşünən müəllimlər tərəfindən hər zaman diqqət mərkəzində olmalıdır. Biz daha güdrətli bir dövlətin varlığını, məhz onun təhsilini qorumaqla həyata keçirə bilərik.

Bu fikirlərin davamı kimi sözlərimizə amerikalı yazıçı Ray Bredberin fikirlərini əlavə etmək istərdik: “ Bir mədəniyyəti yox etmək üçün kitabları yandırmağa gerek yoxdur. Oxumağın qarşısını alın, yetər.” Bəli, həqiqətən də belədir. Mədəniyyətin, dünyanı dərk etmənin yolu elmdən, bilikdən və oxumaqdan keçir. Hər bir sahənin öz məqsədləri olduğu kimi elmin məqsədi də insanların intellektual dünyasını zənginləşdirmək, həyata baxışlarını formalaşdırmaq və həyatdakı mövqelərini doğru seçməkdə yardımçı olmaqdır. Oxumağı qarşısına məqsəd qoyan biri üçün yanmış kitabların külli belə kifayət edəcəkdir. Yetər ki, insanların şüurundan oxumağı silməyə çalışmasınlar.

Bu gün Azərbaycanda təhsilin inkişafında misilsiz xidmətləri olmuş Bakı Dövlət Universiteti haqqında çox danışmaq olar. Fəaliyyətə başladığı vaxt cəmi 44 əməkdaşı olan bu təhsil ocağı 1919-cu il sentyabrın 1-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin parlamenti tərəfindən təsis edilmişdir. Universitet fəaliyyətə iki fakültə: tibb və tarix-filologiya fakültələri ilə başlamışdır. Tarix-filologiya fakültəsinin tərkibində isə üç şöbə - tarix, filologiya və şərq şöbələri fəaliyyət göstərirdi. 44 nəfər əməkdaşdan ibarət kollektivi 12 professor, 3 dosent və 29 müəllim təmsil edirdi.

Universitetin yaradılması bu partiyanın rəhbəri M.Ə.Rəsulzadənin səyi nəticəsində baş tutmuşdur. Əlbəttə ki, M.Ə.Rəsulzadənin arzusu bu elm və mədəniyyət mərkəzinin türk dilində olması idi. Lakin çətin bir siyasi vəziyyətdə belə bir elm ocağının açılması da çox böyük uğur demək idi. Bu hadisəni Bakı Dövlət Universitetinin ilk rektoru olmuş professor V. Razumovski belə qiymətləndirmişdir: “ M.Ə.Rəsulzadənin sayəsində, onun güclü maarifçilik köməyi ilə qısa vaxtda universitet açmaq mümkün oldu.”

Universitetin açılıb fəaliyyət göstərilməsində H.Z.Tağıyevin də xidmətləri böyükdür. 1919-cu ilin oktyabrında keçirilmiş müşavirədə qərar alınır ki, H.Z.Tağıyevin yanına nümayəndə göndərilsin və bu nümayəndə maddi dəstək üçün Tağıyevdən kömək istəsin. Təbii ki, maarifçi H.Z.Tağıyev bu dəstəyi əsirgəməyərək lazımi köməyin göstərilməsinə vəd vermişdir.

Universitetin açılışı mövcud rejimdə heç də birmənalı qarşılanmamışdı. Hətta bu təhsil ocağının açılmasının əleyhinə olanlar çıxışları ilə, apardıqları siyasətlə universitetin bağlanması üçün əllərindən gələni əsirgənmirdilər. Azərbaycan xalqını hər addımda əzməyə çalışan xainlər belə bir iddia irəli sürürdülər ki, bu universitetdə təhsil alanlardan milliyətçə azərbaycanlı olan kimsə olmayacaqdır. Lakin dövlətini və millətini hər zaman uca tutan Cümhuriyyət rəhbərləri və ziyalılar bu iddianın əksi olaraq qeyd etdilər ki, universitetin açılması kifayət qədər milli kadrların hazırlanmasına və müxtəlif sahələr üçün yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin yetişdirilməsinə səbəb olacaqdır.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin təhsil siyasəti olduqca düşünülmüş, xalqın milli mənafeyinə, azərbaycançılığa xidmət göstərən, ölkəmizin təhsil və elmi potensialını daim inkişaf etdirməyə yönələn kompleks bir siyasət idi. Bu siyasətin əsasında Azərbaycan dilinin hərtərəfli öyrənilməsi, bütün dövlət idarələrində ana dilinin tətbiq edilməsi, diplomatik yazışmalarda ana dilindən istifadə edilməsi dayanırdı. Cümhuriyyətin qarşısında dayanan ən ümdə vəzifələrdən biri də Azərbaycanda ali təhsilli milli kadrların hazırlanması idi. Hökumət bu məsələni, bir tərəfdən ölkədə ali təhsil müəssisələri yaratmaqla, digər tərəfdən azərbaycanlı gəncləri xarici ölkələrin müxtəlif ali təhsil müəssisələrinə göndərməklə həll etməyə çalışırdı. (3)

Bir çox nüfuzlu alimlər, şərqşünaslar Bakı Dövlət Universitetinin aparıcı müəllimləri olmuşlar. 1920-1930-cu illərdə Azərbaycanın görkəmli yazıçısı Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, rusiyalı şərqşünas P.K.Jüze, professor A.O.Makolevski, professor A.O.Mişel bu universitetdə çalışmışlar. Bundan başqa mühazirə oxumaq üçün N.Y.Marr, V.V.Bartold, Şərq Elmlər Akademiyasının akademiki Fuad bəy Köprülüzadə universitetə dəvət almışlar. İctimai xadim və pedaqoq olan Məmməd ağa Şahtaxtinski məqalələrinin birində belə yazmışdı: “İctimai və siyasi şərait bizdən tələb edir ki, biz rus alimlərindən istifadə edib rus dilində universitet açaq...Biz rus dilində açılan bu universiteti milliləşdirməli və azərbaycanlaşdırmalıyıq.”

Azərbaycanda ilk ali təhsil ocağının açılması həm tarixi keçmişimizin, həm zəngin elmi və mədəni irsimizin öyrənilməsi və təbliği ilə yanaşı, həm də milli ruhun inkişafında çox mühüm təsirlərə səbəb oldu. Bu yolda M.Şahtaxtinski, Ə.M. Topçubaşovun, A. Hacıyevin və digər Azərbaycan alimləri ilə yanaşı rus, gürcü, yəhudi və digər millətlərdən olan alimlərin də səmərəli fəaliyyətləri olmuşdur. Bakı Dövlət Universiteti haqqında belə bir fikri ürəklə deyə bilərik ki, bu təhsil ocağı bizə Azərbaycan Cümhuriyyətdən bir yadigarıdır. Buna Bakı Dövlət Universitetinin təhsilə verdiyi töhfələr, Azərbaycan dilinin, milli şüurun, vətənpərvərlik ruhunun inkişafı sübut kimi göstərilə bilər. Çünki bu ocaq elm və təhsil məbədi sayılır.

Cümhuriyyətin yaranmasını Azərbaycan xalqının taleyində çox mühüm hadisə kimi qeyd edən ulu öndərimiz Heydər Əliyev çıxışlarının birində belə demişdir: “Həmin dövrdə yaranmış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qısa müddət ərzində həyat keçirdiyi ciddi tədbirlər sayəsində bütün dövlətçilik atributları – öz parlamenti, hökuməti, ordusu və pul vahidi olan müstəqil, suveren bir dövlətə çevrildi. O, bütün dövlətçilik göstəricilərinə və prinsiplərinə görə Şərqdə ilk demokratik respublika idi. Azərbaycan Milli Şurasının qəbul etdiyi tarixi bəyannamə yeni yaranmış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin daxili və xarici siyasətinin başlıca prinsiplərini bütün dünyaya bildirdi. “ (4)

Bütün təzyiqlərə baxmayaraq universitetdə türkləşmə siyasəti aparılmaqda davam edirdi. Burda əsas məqsəd universitetdə azərbaycan dilini bilən tələbələrə və işçilərin sayını artırmaq idi. Belə bir siyasətin aparılması isə sonda universitetdə təhsilin doğma dildə keçirilməsinə gətirib

DİL VƏ ƏDƏBİYYAT.

çıxaracaqdı. Dövrün tanınmış ziyalıları olan S.Kazımov, H.Şahtaxtinski, M.İbrahimov, M.R.Əfəndiyev, S.Hüseynov, M.K.Ələkbərli, T.Şahbazi, Ə.Haqverdiyev, B.Talıblı, F.Rzabəyli, M.Topçubaşov, A.Hacıyev, A.Talınski bə başqaları universitetə işə götürülmüşdülər. Bu cür cəsarətli addımların atılması və azərbaycan dilinin təbliği sayəsində 1926-cı ildə universitetin rektoru Tağı Şahbazi təyin olundu.

Lakin mövcud rejimin apardığı siyasət nəticəsində 1929-cu ildə Tağı Şahbazi rektor vəzifəsindən uzaqlaşdırıldı. Rektor kimi isə görkəmli rus alimi Vladimir Sergeyeviç Yelpatyevskini təyin olundu. Daha sonra, 1930-cu ildə universitet ləğv edildi və Ali Pedaqoji İnstitut yaradıldı. Buna baxmayaraq, 1934-cü ildə Azərbaycan elmini və onun gələcəyini düşünən bir çox insanların əməyi sayəsində universitet pedaqoji fikrin mərkəzinə çevrilərək yenidən işə başladı.

Bakı Dövlət Universiteti Böyük Vətən Müharibəsi dövründə bütün fəaliyyətini "Hər şey müharibə üçün, hər şey cəbhə üçün" devizi altında davam etdirirdi. Çox çətin bir şəraitin olmasına baxmayaraq, universitet kollektivi fəaliyyətini dayandırmırdı. 1941-ci ilin 22 iyununda universitetin keçirdiyi mitinq zamanı professor-müəllim və tələbə heyəti ölkənin müdafiəsinə qalxaraq, bütün qüvvələri cəmləyərək düşmən üzərində qələbəyə sərf etməyə söz verdilər. O illərdə universitetin rektoru olmuş S.A.Ələsgərov başda olmaqla bir çox müəllim və tələbələr cəbhəyə yollandılar. Universitetdən cəbhəyə yollananların sayı 1285 nəfərə çatmışdı. 1941-ci ildən 1945-ci ilədək universitetin rektoru vəzifəsinə Ş.R.Əliyev təyin edildi və həmin illərdə bu şərəfli vəzifəni layiqincə yerinə yetirdi.

Müharibədən sonra universitetin inkişafında yeni mərhələ başlandı. Bakı Dövlət Universitetinin ilk uğurlu işlərindən biri 1945-ci ildə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının təşkil edilməsində göstərdiyi xidmətlərdir. Daha sonra, Azərbaycan Tibb Universiteti, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və digərləri məhz Bakı Dövlət Universitetinin bazasında yaradılmışdır. 1946-1947-ci tədris ilində, artıq universitetdə 8 fakültə: filologiya, tarix, şərqşünaslıq, geoloji-coğrafiya, hüquq, fizika-riyaziyyat, kimya və biologiya fakültələri fəaliyyətə başlamışdı.

Filologiya fakültəsində dekan vəzifəsində çalışan görkəmli ədəbiyyatşünas alim Cəfər Xəndan Hacıyev 1950-ci ildə universitetə rektor vəzifəsinə təyin edildi və rektor olduğu müddət ərzində bir çox islahatları həyata keçirməyə nail oldu. Daha sonra bu vəzifəyə təyin edilmiş görkəmli şəxsiyyətlərdən olan Y.H.Məmmədaliyev və akademik Ş.F.Mehdiyevin təşkilatçılıq qabiliyyətləri sayəsində universitet böyük tərəqqi yolu keçdi. Bakı Dövlət Universitetinin inkişafında universitetin nəzdində olan kitabxananın da böyük rolu olmuşdur. Abuzər Xələfov bu haqda belə yazır: "50-60-cı illərdə kitabxana fondunu universitetin tədris və elmi profilinə uyğun komplektləşdirmək üçün lazım olan bütün metodik və təşkilati tədbirlərdən istifadə edilir, SSRİ və respublikamızın nəşriyyatlarının nəşr planları qabaqcadan əldə edilir və işlənir, sifariş üçün fakültələrə, kafedralara və elmi mərkəzlərə göndərilir, gələcək rəylər komplektləşmə vaxtı nəzərə alınır." (5)

Azərbaycanın ilk təhsil ocağı sayılan bu universitet artıq bir əsrdən çoxdur ki, fəaliyyət göstərir. Azərbaycan xalqının milli mədəniyyətinin, elm və təhsilin, ədəbiyyatın inkişafı üçün bu günə qədər şərəfli yol keçmiş Bakı Dövlət Universiteti, nəinki, respublikamızda, həmçinin respublikadan kənar xarici ölkələrdə ad-san qazanmış bir elm mərkəzi kimi tanınır. Təkcə respublikamızın deyil, dünyanın bir çox ölkələrinin tanınmış alimləri, dövlət xadimləri Bakı Dövlət Universitetinin fəxri doktorları sırasındadırlar. Azərbaycan dövlətinin inkişafı yolunda misilsiz xidmətləri olmuş ulu öndər Heydər Əliyev də 1957-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin tarix fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir.

Ümummilli liderin universitet haqqında dediklərini xatırlayaq: "Bakı Dövlət Universiteti Azərbaycanda ali təhsil sisteminin yaradılmasında, demək olar ki, liderlik etmiş və bu təhsil ocaqlarına necə dəyərlər analıq, atalıq etmişdir". (1) Əgər Bakı Dövlət Universitetinin elm və təhsil üçün xidmətlərinin yüksəliş dövründən danışsaq, onda gözümüzün önünə 1969-cu ildən sonrakı zamanı gətirməliyik. Bunun yeganə səbəbi kimi də Heydər Əliyevin həmin illərdə Azərbaycana rəhbərlik etməsidir. Məhz bu illərdə Bakı Dövlət Universitetində müasir ixtisaslar üzrə yeni fakültələr, kafedralar, elmi-tədqiqat laboratoriyaları yaranaraq fəaliyyətə başladı.

Universitetin, bu təhsil ocağının keçirdiyi yol heç də hamar olmamışdır. Bəzi insanlar Azərbaycan tarixini saxtalaşdırmaq niyyəti ilə Bakı Dövlət Universitetinin 50 illik yubileyini 1970-ci ildə keçirməyi təklif etmiş, məhz bu elm ocağının yaranmasını hakim sovet quruluşunun yaranması ilə əlaqələndirmək istəmişdilər. Lakin universitetin 50 illik yubileyi ilə bağlı qurultayda çıxış edən ulu öndər Heydər Əliyev bu saxtılığın qarşısını alaraq universitetin yaranması tarixini qoruyub saxlamış və 50 illik yubiley məhz 1969-cu ildə keçirilmişdir.

70-80-ci illərə nəzər saldıqda universitetin maddi-texniki bazası daha da güclənmiş, tələbə qəbulu əvvəlki illərə nisbətən artmış, yeni ixtisaslar açılmış, beynəlxalq əlaqələr daha da genişlənməmişdi. 70-ci illərdə universitetdə tələbələr üçün yataqxana şəhərciyinin salınmasına qərar verilmişdi. Bu illərdə universitetin rəhbəri Faiq Bağırzadə idi. Faiq Bağırzadə universitetin rektoru kimi 17 il fəaliyyət göstərmişdir.

Haqlı olaraq Bakı Dövlət Universitetini təkcə elm ocağı adlandırmırlar. Bu universitet həm də ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında çox mühüm rol oynayan qüdrətli bir qurumdur. 80-ci illərin sonu, 90-cı illərin əvvəllərində ölkədə baş verən proseslər, iqtisadi və sosial böhran universitetdən də yan keçmədi. Tez-tez dəyişilən rəhbərliyin ümumi işə mənfəi təsiri özünü göstərməyə bilməzdi. 6 il ərzində universitetə dörd rektor təyin edildi - Məmmədov Y.M (1987-1989), Quliyev C.B. (1989-1990), Qasımov M.G. (1990-1992), Səməndərov F.V (1992-1993).

Universitet öz güclü kollektivi ilə Azərbaycanda gedən proseslərin heç birinə biganə qalmayaraq proseslərin axarına təsir göstərməyi bacarmışdır. Xalqımızın başına gətirilən müsibətlərin, 20 Yanvar, Xocalı soyqırımını, ümumilikdə Qarabağ probleminin dünyaya çatdırılmasında universitetin əvəzsiz xidmətləri vardır. Bakı Dövlət Universiteti Azərbaycan ənənələrinin, xalqın mədəniyyətinin carçısı kimi də xüsusi rola sahibdir. Azərbaycan xalqının tarixini təxribatdan, təhriflərdən qorumaq hər zaman ziyalılarımızın üzərinə düşən böyük yüküdür. Bu yükün ağırlığı nə qədər çox olmuş olsa da, Bakı Dövlət Universitetinin istər müəllim, istərsə də tələbə heyəti hər zaman fəallıq göstərmiş və müsbət nəticəyə nail olmuşlar.

1994-cü ildə universitetə rəhbər kimi hüquq elmləri doktoru, professor M.Ələsgərov təyin edildi. 1996-cı ilə qədər rektor vəzifəsini icra edən professor M. Ələsgərov Milli Məclisin sədri seçildikdən sonra onun islahatlarını fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, Əməkdar elm xadimi, professor M. Mərdanov davam etdirdi. Təhsil naziri təyin edildikdən sonra isə M.Mərdanovu 1998-ci ildə kimyaçı alim, Əməkdar elm xadimi, akademik A.Məhərrəmov əvəz etdi.

Bakı Dövlət Universitetində hal-hazırda 16 fakültə, 121 kafedra, 2 elmi-tədqiqat institutu, 4 elmi-tədqiqat mərkəzi, 1 elmi-tədqiqat hissəsi, 20 elmi-tədqiqat laboratoriyası fəaliyyət göstərir. 44 əməkdaşla fəaliyyətə başlayan universitetin, artıq 2897 əməkdaşı vardır. Elmi-pedaqoji kadrların hazırlanmasında Bakı Dövlət Universitetinin xidmətləri çoxdur. Universitet təkcə təhsilin yox, elmin inkişafında da çox uğurlara imza atmışdır. 1997-ci ildə fəaliyyətə başlayan magistratura şöbəsi də özünün fəaliyyəti ilə xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Universitetdə elm və təhsili ən yüksək zirvəyə qaldırmaq, Azərbaycan elminin və təhsilinin dünya birliyinə inteqrasiyası üçün bir çox vacib işlər görülmüşdür. Bütün bu uğurların nəticəsi kimi 2009-cu ildə ölkə başçımız İlham Əliyev cənabları Bakı Dövlət Universitetinin 90 illik yubileyi

DİL VƏ ƏDƏBİYYAT.

ilə bağlı imzaladığı sərəncamda belə deyibdir: “Bakı Dövlət Universitetinin müsəlman Şərqi ilk Avropa tipli ali məktəb kimi yarandığı vaxtdan bəri ötən müddət ərzində ölkəmizdə ali təhsilin və elmin tərəqqisi naminə əvəzsiz xidmətlər göstərmişdir. Yüksək ixtisaslı milli kadrların hazırlanması, yeni-yeni elmi istiqamətlərin formalaşdırılması, dünya təhsil sisteminə inteqrasiya, eləcə də mədəni-mənəvi dəyərlərimizin yaşadılması istiqamətində universitet üzərinə düşən vəzifələrin öhdəsindən həmiyə layiqincə gəlir”. (2)

Azərbaycan qədim və dövlətçilik ənənələrinə malik bir xalq olduğu üçün öz üzərinə götürdüyü vəzifələri hər zaman şərəflə yerinə yetirmişdir. Bakı Dövlət Universitetinin 101 illik fəaliyyət dövrünə nəzər salarkən universitetin müxtəlif mərhələli dövrlərdən keçdiyinin şahidi olarıq. Ən çətin dövrlərindən biri sayılan Cümhuriyyət dövrü hesab olunur. Bu dövr 1919-1920-ci illəri əhatə edir. 1920-1922-ci illəri xarakterizə edərkən isə bu dövrü nisbətən müstəqil inkişaf dövrü adlandırırlar. 1922-ci ildən müstəqilliyimizi yenidən qazandıqımız ilə qədər olan dövr isə SSRİ tərkibindəki dövr hesab edilir. Müstəqilliyimizi qazandıqdan sonra isə universitetin yeni dövrü başladı.

Yuxarıda fikirlərimizi bildirərkən Bakı Dövlət Universitetini Cümhuriyyətin bizə verdiyi ən böyük töhfə adlandırmışdıq. Həqiqətən də, Cümhuriyyətlə eyni ildə yaranmış bu elm ocağı illər keçsə belə Müstəqil Azərbaycan adı deyilərkən ilk xatırlananlardan olacaqdır. Bu il Müstəqil Azərbaycanın 101 illiyi qeyd olundu, həmçinin Bakı Dövlət Universiteti də özünün 101-ci ilinə qədəm qoydu. Bu baxımdan hər zaman Respublikanın nüfuzlu elm ocaqlarından birincisi sayılan Bakı Dövlət Universitetinin üzərinə ali təhsil ocağı kimi çox məsuliyyətli vəzifələr düşmüşdür.

Bu şərəfli işin öhdəsindən hər zaman layiqincə gələn universitet illər keçsə belə nüfuzunu qoruyub-saxlamağı bacaracaqdır. Bunu universitetin bir əsrdən çox müddətdə qazandığı çox böyük uğurlar bir daha təsdiq edir. İstər universiteti təmsil edən əməkdaşlar, istər tələbə heyəti, istərsə də respublikanın bir çox nüfuzlu universitet və təhsil ocaqları, bir sözlə, hər kəs inanır ki, Azərbaycan təhsilinin və elminin keşiyində layiqincə durmuş Bakı Dövlət Universiteti bundan sonra hələ bir çox yüzilliklər ərzində hər zaman azərbaycanlıq ənənələrinə sadıq qalaraq ölkəmizin elm və təhsilini, mədəniyyətini işıqlandırmaqdan ötrü bir məşəl olacaqdır.

Səlmi Saleh qızı Əliyeva BDU-nun dissertantı olmuşdur, Arif Yusif oğlu Xəlilov isə universitetin həm dissertantı, həm də hal-hazırda müəllimidir. Hər ikimiz Bakı Dövlət Universiteti ilə qürur duyuruq.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

1. https://azertag.az/xeber/HEYDAR_ALIYEV_VA_BAKI_DOVLAT_UNIVERSITETI_BAKI_DOVLAT_UNIVERSITETI_AZARBAYCAN_XALQINI_N_MILLI_SARVATIDIR-438963
2. <http://static.bsu.az/w8/Tarix%20ve%20onun%20problem%202009%20203/Baw%20redaktorndan.pdf>
3. Bakı Dövlət Darülfununun Təsis. Sənədlər toplusu. Bakı, ADU, 1989. S. 82
4. Azərbaycan XXI əsrin və üçüncü minilliyin ayrıcında. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin yeni 2001-ci il, yeni əsr və üçüncü minillik münasibəti ilə xalqa müraciəti. Bakı, 2001. S. 26-27
5. Xələfov A. “Bakı Dövlət Universitetinin elmi kitabxanası 90 il elm və təhsilin xidmətində”. Bakı, 2009, “Bakı Universiteti” S. 77

Açar sözlər: müstəqillik, təhsil, cümhuriyyət, universitet, dövlətçilik, elmi məqalə, təhsilin inkişafı

REZUME

Bakı Dövlət Universiteti mədəniyyətin, elmin, təhsilin, ədəbiyyatın, incəsənətin inkişafında misilsiz xidmətləri olan elm ocağıdır. Bu il 101 illiyini qeyd edən universitet yarandığı gündən bu günədək Azərbaycan xalqı üçün elmi əhəmiyyətli bir çox işlərə imza atmışdır. Ali təhsilin inkişafında müstəsna rola sahib olan Bakı Dövlət Universiteti Azərbaycan təhsilinin və mədəniyyətinin inkişaf tarixini özündə əks etdirən bir aynadır. Universitetin görkəmli alim və elm xadimləri təkcə elm, təhsil sahəsində deyil, həmçinin Azərbaycan xalqının adət-ənənələrinin, milli mentalitetin inkişafında da çox böyük rola sahibdirlər.

Bir əsrdən çox tarixi olan Bakı Dövlət Universiteti Azərbaycan elminin və Azərbaycan xalqının müasirləşməsi yolunda çox böyük işlər görmüşdür və bu işlərin dəyəri əvəzsizdir. Azərbaycan xalqının milli sərvəti sayılan Bakı Dövlət Universiteti keçdiyi şərəfli yolu indən belə də qürurla davam etdirərək, Azərbaycanın intellektual potensialının formalaşmasına əvəzsiz töhfələr verəcəkdir.

Keywords: *independence, education, republic, university, statehood, scientific articles, education development*

Summary

Baku State University is a hotbed of science with unprecedented service in the development of culture, science, education, literature and art. Marking its 101st anniversary this year, the university has signed a number of scientifically significant works for the people of Azerbaijan since its inception. Baku State University, which plays an exceptional role in the development of higher education, is a mirror that reflects the development of education and culture in Azerbaijan. The prominent scientists and men of science of the University have a great role not only in the field of science, education, but also in the development of traditions of the Azerbaijani people and national mentality.

The Baku State University, which has more than a century of history, has done a great deal to modernize the Azerbaijani science and people, and the cost of these works is indispensable. Baku State University—the national treasure of the Azerbaijani people will continue its glorious path with pride from now on and make indispensable contribution to the formation of intellectual potential of Azerbaijan.

Ключевые слова: *независимость, образование, республика, университет, государственность, научные статьи, развитие образования*

Резюме

Бакинский Государственный Университет является очагом науки с беспрецедентной заслугой в развитии культуры, науки, образования, литературы и искусства. В этом году исполняется 101 год, и с момента своего основания университет подписал ряд научно значимых работ для Азербайджанского народа. Бакинский государственный университет, который играет исключительную роль в развитии высшего образования, является зеркалом, отражающим развитие образования и культуры в Азербайджане. Выдающиеся ученые и деятели науки университета играют большую роль не только в области науки, образования, но и в развитии традиций азербайджанского народа и национального менталитета.

Бакинский государственный университет, имеющий более чем вековую историю, много сделал для модернизации азербайджанской науки и народа, и стоимость этих работ незаменима. Бакинский государственный университет - национальное

DİL VƏ ƏDƏBİYYAT.

достояние азербайджанского народа и впредь с гордостью продолжит свой славный путь и внесет незаменимый вклад в формирование интеллектуального потенциала Азербайджана.